

Extraordinära smittskyddsåtgärder

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2003/04:158 Extraordinära smittskyddsåtgärder. I propositionen föreslås att smittskyddslagen (2004:168) kompletteras med vissa bestämmelser om extraordinära smittskyddsåtgärder. De sjukdomar som skall omfattas av möjligheterna till extraordinära smittskyddsåtgärder skall betecknas samhällsfarliga sjukdomar och anges i en särskild bilaga till smittskyddslagen.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2005.

Ingen motion har väckts med anledning av propositionen, och utskottet föreslår att riksdagen antar lagförslagen.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Utskottets överväganden	4
Extraordinära smittskyddsåtgärder	4
Propositionen	6
Utskottets ställningstagande	7
Bilagor:	
1. Förteckning över behandlade förslag.....	8
2. Regeringens lagförslag	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Extraordinära smittskyddsåtgärder

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i smittskyddslagen (2004:168),
2. lag om ändring i karantänslagen (1989:290),
3. lag om ändring i lagen (1989:225) om ersättning till smittbärare,
4. lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2003/04:158.

Stockholm den 19 oktober 2004

På socialutskottets vägnar

Ingrid Burman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ingrid Burman (v), Chatrine Pålsson (kd), Margareta Israelsson (s), Kerstin Heinemann (fp), Conny Öhman (s), Anne Marie Brodén (m), Marina Pettersson (s), Erik Ullenhag (fp), Kenneth Johansson (c), Magdalena Andersson (m), Elina Linna (v), Maud Ekendahl (m), Jan Lindholm (mp), Carina Grönhagen (s) och Birgitta Gidblom (s).

Utskottets överväganden

Extraordinära smittskyddsåtgärder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anta regeringens lagförslag.

Bakgrund

I november 2003 presenterade regeringen propositionen Ny smittskyddslag m.m. (prop. 2003/04:30). I propositionen föreslogs att en ny smittskyddslag skulle ersätta smittskyddslagen (1988:1472). Vidare föreslogs att smittskyddslagen skall ges en klarare inriktning på smittskyddsåtgärder som riktar sig till människor. De smittskyddsåtgärder som riktar sig till objekt eller djur skall i sin helhet regleras i andra lagar. I övrigt täcker den nya lagen samma område som den gamla. De flesta bestämmelserna i den nya lagen är tillämpliga endast när fråga är om s.k. allmänfarliga sjukdomar. Vilka sjukdomar som är allmänfarliga anges i en bilaga till lagen. Vid behandlingen av propositionen den 31 mars 2004 beslutade riksdagen att i huvudsak anta regeringens förslag (bet. 2003/04:SoU6, rskr. 178). Den nya smittskyddslagen (2004:168) och övriga författningsändringar trädde i kraft den 1 juli 2004.

Möjligheterna att ingripa med tvång mot den enskilde är i stort sett desamma i den nya smittskyddslagen som i den gamla smittskyddslagen. Enligt den nya smittskyddslagen är det sålunda möjligt för länsrätten att efter ansökan från smittskyddsläkaren besluta om tvångsundersökning av personer som med fog kan misstänkas bära på en allmänfarlig sjukdom och som motsätter sig den undersökning som behövs för att konstatera om smittsamhet föreligger. Ett sådant beslut förutsätter att det finns påtaglig risk för att andra människor kan smittas om undersökningen inte kommer till stånd. Vidare kan smittskyddsläkaren under vissa förutsättningar i brådskande fall fatta beslut om tillfällig isolering av en person som bär på eller misstänks bära på en allmänfarlig sjukdom. Den mest ingripande åtgärden är tvångsisolering. Med tvångsisolering avses att länsrätten under vissa förutsättningar får fatta beslut om att en person som bär på en allmänfarlig sjukdom skall isoleras om det av omständigheterna klart framgår att den enskilde inte frivilligt är beredd att underkasta sig de åtgärder som krävs för att förebygga eller så långt möjligt minska risken för spridning av sjukdomen. Ett sådant beslut kan även fattas om det finns grundad anledning att anta att den enskilde inte följer de förhållningsregler som har beslutats. Ett beslut om isolering förutsätter bl.a. att det är fullständigt klarlagt att den som berörs av åtgärden är smittad. Vidare får beslut om isolering endast meddelas om det finns påtaglig risk för att andra människor kan smittas. Några ytterligare tvångsåtgärder kan inte komma i

fråga enligt den nya smittskyddslagen. Sålunda saknas det bl.a. möjligheter att oberoende av den enskildes vilja undersöka och isolera en person enbart på den grunden att han eller hon kan ha utsatts för smitta av en allmänfarlig sjukdom. Det är inte heller möjligt att genomföra läkarvård eller vaccination med tvång.

I januari 2003 beslöt regeringen att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att göra en översyn av behovet av sådana extraordinära smittskyddsåtgärder som är nödvändiga för att förhindra att en spridning av en allvarlig smitta hos människor leder till en svår påfrestning på samhället i fred (dir. 2003:79). Bakgrunden var att det uppkommit ett behov av att ytterligare komplettera utredningsarbetet för det fall att ett utbrott av en allvarlig smittsam sjukdom i Sverige eller i Sveriges omvärld kunde vara så allvarligt eller så omfattande att det inte kunde hanteras inom samhällets normala smittskydd. Vid sin granskning av smittskyddslagstiftningen i de nordiska länderna och Nederländerna konstaterade utredningen att det i samtliga dessa länder finns bestämmelser som kan tillämpas för att förhindra att en allvarlig smittsam sjukdom får betydande samhällskonsekvenser. I flera länder finns möjlighet att besluta om hälsokontroll vid platsen för inresan, karantän av personer som varit utsatta för smittrisk samt avspärning av geografiska områden. Flera länder har även möjligheter att förbjuda eller införa begränsningar för offentliga möten eller folksamlingar, stänga arbetsplatser och skolor, förbjuda personer som lider av vissa sjukdomar att använda allmänna kommunikationsmedel eller besluta om avbrott eller begränsningar i kommunikationerna. Vidare finns möjlighet att besluta om tvångsbehandling eller tvångsvaccinering i ett par länder.

Utifrån ett internationellt perspektiv kan man konstatera att situationen i Sverige under de senaste årtiondena varit gynnsam när det gäller spridningen av svårare smittsamma sjukdomar. Den inhemska spridningen av mera allvarliga smittsamma sjukdomar har varit begränsad. Några allvarligare epidemier har inte förekommit och antalet fall av svårare sjukdomar har varit lågt. Människors alltmer omfattande resande, den ökade invandringen och handeln med livsmedel bidrar emellertid till att infektionssjukdomar som blossar upp i en del av världen i dag har en mycket större spridningspotential än tidigare. Nya allvarliga infektionssjukdomar har även uppträtt och kunnat identifieras samtidigt som redan kända sjukdomar återuppstått eller uppträtt i nya former eller på förändrat sätt. Vidare finns risk för terrorhandlingar i form av avsiktlig spridning av biologisk smitta, särskilt efter terrorhandlingarna i USA den 11 september 2001. Mot denna bakgrund är det nödvändigt att ha en beredskap mot förändringar i karaktären eller spridningen av smittsamma sjukdomar som gör att dessa på nytt kan bli ett allvarligt hot mot befolkningen i Sverige. I vissa sådana extrema situationer kan det vara nödvändigt att samhället har möjlighet till ett snabbt ingripande med extraordinära smittskyddsåtgärder. Enligt regeringens bedömning finns det därför skäl att överväga om vissa av de möjligheter att ingripa med extraordinära smittskyddsåtgärder som för närvarande finns i andra länder bör införas även i Sverige.

Mot denna bakgrund tar regeringen vid övervägandena i propositionen upp vissa möjligheter att förstärka smittskyddet. De sjukdomar som såvitt är känt kan vålla stora påfrestningar på samhället är smittkoppor och svår akut respiratorisk sjukdom (SARS). Av detta skäl sker övervägandena i första hand med tanke på smittkoppor och SARS. Båda sjukdomarna är i hög grad smittsamma och har en mycket hög dödlighet. I propositionen föreslås att både smittskyddslagen och karantänslagen (1989:290) bör kunna tillämpas på smittkoppor och SARS. Enligt regeringens bedömning är det också nödvändigt att lagstiftningen förstärks med tanke på dessa sjukdomar. Framför allt behövs möjligheter att utföra hälsokontroller vid platsen för inresan och att hålla personer som kan ha utsatts för smitta i karantän till dess det klarlagts om de verkligen har blivit smittade. Det är emellertid också angeläget att det öppnas möjligheter till avspärrning av områden där smittkoppor och SARS fått spridning. Regeringen berör emellertid även frågan om de diskuterade åtgärderna skulle kunna vara av värde för att förebygga spridning av andra smittsamma sjukdomar.

Propositionen

Regeringen föreslår att smittskyddslagen (2004:168) kompletteras med vissa bestämmelser om extraordinära smittskyddsåtgärder. De sjukdomar som skall omfattas av möjligheterna till extraordinära smittskyddsåtgärder skall betecknas samhällsfarliga sjukdomar och anges i en särskild bilaga till smittskyddslagen. De samhällsfarliga sjukdomarna skall uppfylla kriterierna för allmänfarliga sjukdomar enligt smittskyddslagen. Därutöver skall sjukdomen kunna få en spridning i samhället som innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och som kräver extraordinära smittskyddsåtgärder.

Med hänsyn till nuvarande epidemiologiska läge skall enbart smittkoppor och svår akut respiratorisk sjukdom (SARS) anses vara samhällsfarliga sjukdomar. Om riksdagens beslut inte kan avvaktas får emellertid regeringen föreskriva att bestämmelserna om samhällsfarliga sjukdomar skall tillämpas på annan allmänfarlig sjukdom eller på smittsam sjukdom på vilken bestämmelserna om allmänfarliga sjukdomar skall tillämpas enligt föreskrift som meddelats med stöd av 9 kap. 2 § smittskyddslagen. En sådan föreskrift skall snarast underställas riksdagens prövning. De samhällsfarliga sjukdomarna skall dessutom omfattas av bestämmelserna om karantänssjukdomar i karantänslagen (1989:290). Smittkoppor förs även in som allmänfarlig sjukdom i smittskyddslagen.

Om det finns skäl att misstänka att någon som anländer till Sverige har smittats av en samhällsfarlig sjukdom, får smittskyddsläkaren besluta att denne samt andra personer som anländer med samma transportmedel skall genomgå hälsokontroll på platsen för inresan. Om det i ett visst geografiskt område skett utbrott av en samhällsfarlig sjukdom får Socialstyrelsen besluta att personer som anländer till Sverige från detta område samt andra personer som anländer med samma transportmedel skall genomgå hälsokontroll på

platsen för inresan. Smittskyddsläkaren skall verkställa Socialstyrelsens beslut. Hälsokontroll vid platsen för inresan får inte vara förenad med frihetsberövande eller innefatta provtagning eller annan åtgärd som innebär kroppsligt ingrepp.

Om det finns risk för spridning av en samhällsfarlig sjukdom får smittskyddsläkaren besluta att den som har eller kan antas ha varit utsatt för smitta av sjukdomen skall hållas i karantän i en viss byggnad, i en avgränsad del av en byggnad eller inom ett visst område. Ett sådant beslut innebär förbud att lämna byggnaden, del av byggnaden eller området samt förbud att ta emot besök där. Om det kan ske utan risk för spridning av sjukdomen får smittskyddsläkaren i det enskilda fallet medge undantag från förbudet att ta emot besök. Begär den som hålls i karantän att beslutet skall upphöra skall smittskyddsläkaren utan dröjsmål pröva frågan. Finns inte längre skäl för karantän skall smittskyddsläkaren omedelbart häva beslutet. Smittskyddsläkarens beslut om karantän får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Om en samhällsfarlig sjukdom har eller misstänks ha fått spridning inom ett avgränsat område utan att smittkällan eller smittspridningen är fullständigt klarlagd får Socialstyrelsen besluta att ett visst område skall vara avspärrat. Ett beslut om avspärrning innebär förbud för den som vistas i området att lämna det och förbud för den som befinner sig utanför området att besöka det. Finns inte längre skäl för avspärrning skall Socialstyrelsen omedelbart häva beslutet. Om det kan ske utan risk för spridning av sjukdomen får Socialstyrelsen i det enskilda fallet medge undantag från beslutet om avspärrning. Ansöker någon om undantag från beslutet om avspärrning skall Socialstyrelsen omedelbart pröva frågan. Socialstyrelsens beslut om att avslå en begäran om undantag för beslut om avspärrning får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Den som måste avstå från förvärvsarbete på grund av beslut om karantän har rätt till smittbärrpenning enligt lagen (1989:225) om ersättning till smittbärare.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2005.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan inte komma till någon annan slutsats än att de i propositionen framlagda lagförslagen är ändamålsenliga i syfte att förstärka smittskyddet. Ingen motion har väckts med anledning av propositionen, och utskottet föreslår att riksdagen antar lagförslagen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

2003/04:158 Extraordinära smittskyddsåtgärder

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i smittskyddslagen (2004:168),
2. lag om ändring i karantänslagen (1989:290),
3. lag om ändring i lagen (1989:225) om ersättning till smittbärare,
4. lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i smittskyddslagen (2004:168)

Härigenom föreskrivs i fråga om smittskyddslagen (2004:168) dels att nuvarande bilagan till lagen skall betecknas bilaga 1, dels att 1 kap. 3 §, 2 kap. 5 §, 8 kap. 1, 2, 5, 9 och 12 §§, 9 kap. 2 § samt den nya bilaga 1 skall ha följande lydelse, dels att det i lagen skall införas fyra nya paragrafer, 3 kap. 8–11 §§, och närmast före den nya 3 kap. 8 § en ny rubrik, samt en ny bilaga, bilaga 2, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 §

Med *smittsamma sjukdomar* avses i denna lag alla sjukdomar som kan överföras till eller mellan människor och som kan innebära ett inte ringa hot mot människors hälsa.

Med *allmänfarliga sjukdomar* avses smittsamma sjukdomar som kan vara livshotande, innebära långvarig sjukdom eller svårt lidande eller medföra andra allvarliga konsekvenser och där det finns möjlighet att förebygga smittspridning genom åtgärder som riktas till den smittade.

Med samhällsfarliga sjukdomar avses allmänfarliga sjukdomar som kan få en spridning i samhället som innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och som kräver extraordinära smittskyddsåtgärder.

De allmänfarliga sjukdomarna och vissa andra smittsamma sjukdomar skall anmälas eller bli föremål för smittspårning enligt bestämmelserna i denna lag. Sådana sjukdomar benämns *anmälningspliktiga sjukdomar* respektive *smittspårningspliktiga sjukdomar*.

De allmänfarliga sjukdomarna anges i bilaga till denna lag.

De allmänfarliga sjukdomarna anges i bilaga 1 och de samhällsfarliga sjukdomarna i bilaga 2 till denna lag.

2 kap.

5 §

En behandlande läkare som misstänker eller konstaterar fall av allmänfarlig sjukdom eller annan anmälningspliktig sjukdom, skall utan dröjsmål anmäla detta till smittskyddsläkaren i det landsting där den anmälande läkaren har sin yrkesverksamhet och till Smittskyddsinstitutet.

Anmälningsskyldigheten gäller även

- läkare vid laboratorium som utför mikrobiologisk diagnostik,
- den som är ansvarig för ett sådant laboratorium, och
- läkare som utför obduktion.

En behandlande läkare som misstänker eller konstaterar fall av allmänfarlig sjukdom eller annan anmälningspliktig sjukdom, skall utan dröjsmål anmäla detta till smittskyddsläkaren i det landsting där den anmälande läkaren har sin yrkesverksamhet och till Smittskyddsinstitutet. *Anmälan skall göras även beträffande annan sjukdom som är eller som misstänks vara smittsam, om sjukdomen har fått en anmärkningsvärd utbredning inom ett område eller uppträder i en elakartad form.*

Anmälningsskyldigheten enligt första stycket första meningen gäller även

- läkare vid laboratorium som utför mikrobiologisk diagnostik,
- den som är ansvarig för ett sådant laboratorium, och
- läkare som utför obduktion.

3 kap.Extraordinära smittskyddsåtgärder

8 §

Om det finns skäl att misstänka att någon som anländer till Sverige har smittats av en samhällsfarlig sjukdom, får smittskyddsläkaren besluta att denne samt andra personer som anländer med samma transportmedel skall genomgå hälsokontroll på platsen för inresan.

Om det i ett visst geografiskt område skett utbrott av en samhällsfarlig sjukdom får Socialstyrelsen besluta att personer som anländer till Sverige från detta område samt andra personer som anländer med samma transportmedel skall genomgå hälsokontroll på platsen för inresan.

Hälsokontroll enligt första och andra stycket får inte vara förenad med frihetsberövande eller innefatta provtagning eller annan åtgärd som innebär kroppsligt ingrepp.

Smittskyddsläkaren skall verkställa Socialstyrelsens beslut enligt andra stycket.

9 §

Om det finns risk för spridning av en samhällsfarlig sjukdom får smittskyddsläkaren besluta att den som har eller kan antas ha varit utsatt för smitta av sjukdomen skall hållas i karantän i en viss byggnad, i en avgränsad, del av en byggnad eller inom ett visst område. Ett sådant beslut innebär förbud att lämna byggnaden, del av byggnaden eller området samt förbud att ta emot besök där.

Om det kan ske utan risk för spridning av sjukdomen får smittskyddsläkaren i det enskilda fallet medge undantag från förbudet att ta emot besök.

10 §

Om en samhällsfarlig sjukdom har eller misstänks ha fått spridning inom ett avgränsat område utan att smittkällan eller smittspridningen är fullständigt klarlagd, får Socialstyrelsen besluta att ett visst område skall vara avspärrat. Ett beslut om avspärrning innebär förbud för den som vistas i området att lämna det och förbud för den som befinner sig utanför området att besöka det.

Om det kan ske utan risk för spridning av sjukdomen får Socialstyrelsen i det enskilda fallet medge undantag från beslutet om avspärrning.

11 §

Begär den som på grund av beslut enligt 9 § första stycket skall

hållas i karantän att beslutet inte längre skall gälla är beslutsmyndigheten skyldig att utan dröjsmål pröva frågan. Detsamma gäller om någon ansöker om undantag enligt 9 § andra stycket från förbud att besöka den som hålls i karantän eller enligt 10 § andra stycket från beslut om avspärrning.

Finns inte längre skäl för beslut enligt 9 § första stycket eller 10 § första stycket skall beslutsmyndigheten omedelbart häva beslutet.

8 kap.

1 §

Smittskyddsläkarens beslut enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol om beslutet gäller

1. förhållningsregler enligt 4 kap. 3 §,
2. tillfällig isolering enligt 5 kap. 3 §,
3. avslag på begäran om upphörande av isolering enligt 5 kap. 7 §,
4. avslag på begäran om tillstånd att vistas utanför vårdinrättningens område eller meddelande av villkor i samband med sådan vistelse enligt 5 kap. 18 §, *eller*
5. återkallelse av tillstånd att vistas utanför vårdinrättningens område enligt 5 kap. 18 §,
4. avslag på begäran om tillstånd att vistas utanför vårdinrättningens område eller meddelande av villkor i samband med sådan vistelse enligt 5 kap. 18 §,
5. återkallelse av tillstånd att vistas utanför vårdinrättningens område enligt 5 kap. 18 §,
6. karantän enligt 3 kap. 9 §,
7. avslag på ansökan om att karantän skall upphöra enligt 3 kap. 11 §, *eller*
8. avslag på ansökan om undantag från förbud att besöka den som hålls i karantän enligt 3 kap. 11 §.

Chefsöverläkares beslut enligt 5 kap. 16 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Detsamma gäller beslut enligt 5 kap. 11 § i fråga om den som isolerats enligt 5 kap. 1 §.

Socialstyrelsens beslut att avslå en ansökan om undantag från beslut enligt 3 kap. 10 § om avspärrning får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Andra beslut av smittskyddsläkare *eller* chefsöverläkare enligt denna lag får inte överklagas.

Andra beslut av smittskyddsläkare, chefsöverläkare *eller* Socialstyrelsen enligt denna lag får inte överklagas.

2 §

I andra mål än sådana som avser tvångsundersökning enligt 3 kap. 2 §, isolering enligt 5 kap. 1 §, tillfällig isolering enligt 5 kap. 3 §, fortsatt isolering enligt 5 kap. 5 § eller upphörande av isolering enligt 5 kap. 7 § krävs prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätten.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten i andra mål än sådana som avser

1. tvångsundersökning enligt 3 kap. 2 §,
2. isolering enligt 5 kap. 1 §,
3. tillfällig isolering enligt 5 kap. 3 §,
4. fortsatt isolering enligt 5 kap. 5 §,
5. upphörande av isolering enligt 5 kap. 7 §,
6. karantän enligt 3 kap. 9 § första stycket,
7. undantag från avspärrning enligt 3 kap. 10 §, eller
8. upphörande av karantän enligt 3 kap. 11 §.

5 §

Länsrätten skall ta upp mål om tvångsundersökning enligt 3 kap. 2 §, förhållningsregler enligt 4 kap. 3 §, isolering enligt 5 kap. 1 §, fortsatt isolering enligt 5 kap. 5 § och upphörande av isolering enligt 5 kap. 7 § till avgörande inom en vecka från den dag då ansökan eller överklagandet kom in. Länsrätten får dock förlänga denna tid om det finns särskilda skäl.

Länsrätten skall inom en vecka från den dag då ansökan eller överklagandet kom in till domstolen ta upp till avgörande mål om

1. tvångsundersökning enligt 3 kap. 2 §,
2. förhållningsregler enligt 4 kap. 3 §,
3. isolering enligt 5 kap. 1 §,
4. fortsatt isolering enligt 5 kap. 5 §,
5. upphörande av isolering enligt 5 kap. 7 §, eller
6. undantag från förbud att besöka den som hålls i karantän enligt 3 kap. 9 §.

Länsrätten får dock förlänga tidsfristen enligt första stycket om det finns särskilda skäl.

Ett mål om tillfällig isolering enligt 5 kap. 3 § vari beslutet underställts länsrätten skall tas upp till avgörande snarast och senast fyra dagar från den dag underställningen skedde. Om beslutet om tillfällig isolering inte är verkställt när det underställs, skall målet tas upp till avgörande inom fyra dagar från den dag beslutet verkställdes.

Mål om karantän enligt 3 kap. 9 §, mål om undantag från avspärrning enligt 3 kap. 10 § samt mål om upphörande av karantän enligt 3 kap. 11 § skall länsrätten

ta upp till avgörande senast inom fyra dagar från det överklagandet kom in.

I mål om isolering enligt 5 kap. 1 §, tillfällig isolering enligt 5 kap. 3 § och fortsatt isolering enligt 5 kap. 5 § får länsrätten fatta beslut i målet i avvaktan på att målet slutligt avgörs.

9 §

I mål i allmän förvaltningsdomstol om isolering enligt 5 kap. 1 §, tillfällig isolering enligt 5 kap. 3 §, fortsatt isolering enligt 5 kap. 5 § eller upphörande av isolering enligt 5 kap. 7 § skall offentligt biträde förordnas för den som åtgärden avser, om det inte måste antas att behov av biträde saknas.

Offentligt biträde skall förordnas för den som åtgärden avser i mål i allmän förvaltningsdomstol om

- 1. isolering enligt 5 kap. 1 §,*
- 2. tillfällig isolering enligt 5 kap. 3 §,*
- 3. fortsatt isolering enligt 5 kap. 5 §,*
- 4. upphörande av isolering enligt 5 kap. 7 §,*
- 5. karantän enligt 3 kap. 9 § första stycket,*
- 6. beslut att inte medge undantag från avspärrning enligt 3 kap. 10 §, eller*
- 7. upphörande av karantän enligt 3 kap. 11 §.*

Offentligt biträde skall dock inte förordnas om det måste antas att behov av biträde saknas.

12 §

Polismyndighet skall lämna biträde på begäran av smittskyddsläkaren

- 1. för att genomföra tvångsundersökning enligt 3 kap. 2 §,*
- 2. för att föra den som skall isoleras enligt 5 kap. 1 § eller isoleras tillfälligt enligt 5 kap. 3 § till vårdinrättningen, eller*
- 3. för att återföra den som har avvikit från en vårdinrättning, där han eller hon enligt beslut skall vara tillfälligt isolerad eller isolerad, eller den som inte har återvänt till vårdinrättningen sedan hans eller hennes tillstånd att vistas utanför vårdinrättningens område har gått ut eller återkallats.*
- 2. för att föra den som skall isoleras enligt 5 kap. 1 § eller isoleras tillfälligt enligt 5 kap. 3 § till vårdinrättningen,*
- 3. för att återföra den som har avvikit från en vårdinrättning, där han eller hon enligt beslut skall vara tillfälligt isolerad eller isolerad, eller den som inte har återvänt till vårdinrättningen sedan hans eller hennes tillstånd att vistas utanför vårdinrättningens område har gått ut eller återkallats,*
- 4. för att genomföra hälsokontroll vid inresa enligt 3 kap. 8 § och därvid upprätthålla ordningen,*
- 5. för att föra den som skall*

hållas i karantän enligt 3 kap. 9 § till vårdinrättning eller annan plats där karantänsvistelsen skall äga rum, eller

6. för att återföra den som olovligt har avvikit från vårdinrättning eller annan plats för karantänsvistelsen till denna plats.

Polismyndigheten skall lämna biträde på begäran av Socialstyrelsen för att spärra av områden enligt 3 kap. 10 § och för att upprätthålla dessa avspärningar.

9 kap.

2 §

Om riksdagens beslut om ändring i *bilagan* inte kan avvaktas, får regeringen föreskriva att bestämmelserna om allmänfarliga sjukdomar skall tillämpas från den tidpunkt som regeringen bestämmer på en viss smittsam sjukdom som förekommer eller inom kort kan förekomma här i landet, om sjukdomen bedöms uppfylla kriterierna i 1 kap. 3 § andra stycket.

En sådan föreskrift får meddelas endast om det vid lagens ikraftträdande inte var känt

- att sjukdomen uppfyller kriterierna i 1 kap. 3 § andra stycket, eller
- att smittspridning av sjukdomen skulle kunna förekomma i landet.

Föreskrifter som meddelas med stöd av denna paragraf skall snarast underställas riksdagens prövning.

Om riksdagens beslut om ändring i *bilaga 1* eller *bilaga 2* inte kan avvaktas, får regeringen föreskriva att bestämmelserna om allmänfarliga sjukdomar eller samhällsfarliga sjukdomar skall tillämpas från den tidpunkt som regeringen bestämmer på en viss smittsam sjukdom som förekommer eller inom kort kan förekomma här i landet, om sjukdomen bedöms uppfylla kriterierna i 1 kap. 3 § andra eller tredje stycket.

En sådan föreskrift får meddelas endast om det vid lagens ikraftträdande inte var känt

- att sjukdomen uppfyller kriterierna i 1 kap. 3 § andra eller tredje stycket, eller
- att smittspridning av sjukdomen skulle kunna förekomma i landet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Bilaga 1**Allmänfarliga sjukdomar**

- campylobacterinfektion
- difteri
- infektion med enterohemorragisk E.coli (EHEC)
- giardiainfektion
- gonorré
- hepatit A-E
- hivinfektion
- infektion med HTLV I eller II
- klamydiainfektion
- kolera
- infektion med meticillinresistenta gula stafylokocker (MRSA)
- mjältbrand
- paratyfoidfeber
- pest
- infektion med pneumokocker med nedsatt känslighet för penicillin G
- polio
- rabies
- salmonellainfektion
- shigellainfektion
- svår akut respiratorisk sjukdom (SARS)
- syfilis
- tuberkulos
- tyfoidfeber
- virala hemorragiska febrar exkl. denguefeber och sorkfeber (nephropathia epidemica)

Allmänfarliga sjukdomar

- campylobacterinfektion
- difteri
- infektion med enterohemorragisk E.coli (EHEC)
- giardiainfektion
- gonorré
- hepatit A-E
- hivinfektion
- infektion med HTLV I eller II
- klamydiainfektion
- kolera
- infektion med meticillinresistenta gula stafylokocker (MRSA)
- mjältbrand
- paratyfoidfeber
- pest
- infektion med pneumokocker med nedsatt känslighet för penicillin G
- polio
- rabies
- salmonellainfektion
- shigellainfektion
- *smittkoppor*
- svår akut respiratorisk sjukdom (SARS)
- syfilis
- tuberkulos
- tyfoidfeber
- virala hemorragiska febrar exkl. denguefeber och sorkfeber (nephropathia epidemica)

Bilaga 2

Samhällsfarliga sjukdomar

- smittkoppor
- svår akut respiratorisk sjukdom (SARS)

2.2 Förslag till lag om ändring i karantänslagen (1989:290)

Härigenom föreskrivs att 2 och 14 §§ karantänslagen (1989:290) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Med karantänssjukdom avses i denna lag gula febern, kolera och pest.

Den som på grund av en karantänssjukdom *har*

1. tagits in på sjukhus,
2. isolerats enligt 5 kap. 1 § smittskyddslagen (2004:168), eller
3. tillfälligt isolerats enligt 5 kap. 3 § smittskyddslagen *får inte resa ut ur landet*. Smittskyddsläkaren skall vidta de åtgärder som behövs för att hindra den smittade från att lämna landet.

I andra fall än som avses i första stycket får den som för smitta av en karantänssjukdom inte vägras att lämna landet. Han skall dock i god tid före avresan meddela den smittskyddsläkare som underrättats om sjukdomsfallet enligt smittskyddslagen om tidpunkten för avresan och målet för resan. Smittskyddsläkaren skall underrätta hälsovårdsmyndigheten på ankomstorten om avresan och andra omständigheter av betydelse för att förhindra smittspridning.

Föreslagen lydelse

2 §

Med karantänssjukdom avses i denna lag gula febern, kolera, pest *samt de sjukdomar på vilka bestämmelserna om samhällsfarliga sjukdomar i smittskyddslagen (2004:168) är tillämpliga*.

14 §¹

Den som på grund av en karantänssjukdom

1. *har* tagits in på sjukhus,
2. *har* isolerats enligt 5 kap. 1 § smittskyddslagen (2004:168),
3. *har* tillfälligt isolerats enligt 5 kap. 3 § smittskyddslagen,
4. *skall hållas i karantän enligt 3 kap. 9 § smittskyddslagen, eller*
5. *har förbjudits att lämna avspärrat område enligt beslut om avspärrning enligt 3 kap. 10 § smittskyddslagen får inte resa ut ur landet*. Smittskyddsläkaren skall vidta de åtgärder som behövs för att hindra den smittade från att lämna landet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

¹ Senaste lydelse 2004:181.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:225) om ersättning till smittbärare

Härigenom föreskrivs att 1, 3 och 8 §§ lagen (1989:225) om ersättning till smittbärare skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag innehåller föreskrifter om ersättning av allmänna medel till smittbärare.

Med en smittbärare förstås i lagen

1. den som har eller kan antas ha en smittsam sjukdom utan att ha förlorat sin arbetsförmåga till följd av sjukdomen,

2. den som för eller kan antas föra smitta utan att vara sjuk i en smittsam sjukdom.

2. den som för eller kan antas föra smitta utan att vara sjuk i en smittsam sjukdom, *och*
 3. *den som i annat fall än som avses i 1 eller 2 har eller kan antas ha varit utsatt för smitta av en samhällsfarlig sjukdom enligt smittskyddslagen (2004:168) utan att vara sjuk i en sådan sjukdom.*

3 §²

En smittbärare har rätt till smittbärrpenning, om han måste avstå från förvärvsarbete på grund av

1. beslut enligt smittskyddslagen (2004:168) eller livsmedelslagen (1971:511) eller föreskrifter som har meddelats med stöd av sistnämnda lag, eller

2. läkarundersökning eller hälsokontroll som smittbäraren genomgår utan att beslut enligt 1 har fattats men som syftar till att klarlägga om han är smittad av en allmänfarlig sjukdom eller har en sjukdom, en smitta, ett sår eller en annan skada som kan göra livsmedel som han hanterat otjänligt till människoföda.

Första stycket gäller inte när fråga är om hälsokontroll vid inresa enligt 3 kap. 8 § smittskyddslagen eller beslut som avser avspärrning enligt 3 kap. 10 § smittskyddslagen.

8 §³

Smittbärrpenning får sättas ned eller dras in om smittbäraren *inte* följer förhållningsregler som har beslutats med stöd av smittskyddslagen (2004:168) eller sär-

Smittbärrpenning får sättas ned eller dras in om smittbäraren

1. *inte* följer förhållningsregler som har getts med stöd av smittskyddslagen (2004:168) eller

² Senaste lydelse 2004:180.

³ Senaste lydelse 2004:180.

skilda villkor i samband med ett beslut enligt livsmedelslagen (1971:511) eller föreskrifter som har meddelats med stöd av sistnämnda lag.

överträder förbud enligt 3 kap. 9 § nämnda lag, eller

2. åsidosätter särskilda villkor i samband med ett beslut enligt livsmedelslagen (1971:511) eller föreskrifter som har meddelats med stöd av sistnämnda lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

2.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Härigenom föreskrivs att 16 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 §⁴

När ramtid skall bestämmas enligt 12 § räknas inte den tid då den sökande varit hindrad att arbeta på grund av

1. styrkt sjukdom,
2. avslutad heltidsutbildning som den sökande har avslutat efter fyllda 25 år eller som har föregåtts av sammanhängande förvärvsarbete på heltid i minst 5 månader,
3. tvångsvård enligt lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall,
4. frihetsberövande på kriminalvårdens område,
5. vård av eget barn som inte har fyllt 2 år eller vård av adoptivbarn i 2 år efter barnets ankomst i familjen,
6. beslut enligt smittskyddslagen (2004:168) eller livsmedelslagen (1971:511) eller föreskrifter som har meddelats med stöd av livsmedelslagen,
7. utlandsvistelse till följd av att den sökande följt med sin make eller maka vid dennes arbete i utlandet under förutsättning att makens eller makans arbetsgivare har sitt säte i Sverige och att lönen utbetalas från Sverige, varvid med make eller maka jämställs person med vilken den sökande sammanbor under förhållanden som liknar makars, eller
8. vård av närstående när hel ersättning lämnats enligt lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård.

Första stycket 6 gäller dock inte när fråga är om hälsokontroll vid inresa enligt 3 kap. 8 § eller avspärrning enligt 3 kap. 10 § smittskyddslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

⁴ Senaste lydelse 2004:184.